MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี

ISSN 0858-9038
Volume 25 No.6
February 2020

วารสารเพลงดนตรี MUSIC JOURNAL
Volume 25 No. 6 February 2020

MUSIC JOURNAL วารสารเพลงดนตรี

Volume 25 No. 6
February 2020

สวัสดีผู้อ่านทุกท่าน

ในเดือนแห่งความรัก วารสารเพลงดนตรี ขอต้อนรับผู้อ่านด้วยบทความที่หลากหลาย เริ่มจากบทความ Cover Story ที่มาเล่าเบื้องหลังความเป็นมาของคอนเสิร์ตในวันเด็กเมื่อเดือนมกราคมที่ผ่านมา โดยในปีนี้ทางวง Thailand Philharmonic Orchestra หรือเรียกสั้น ๆ ว่า วง Thailand Phil ได้นำเสนอละครเพลงเรื่องสุดสาคร จากบทประพันธ์พระอภัยมณี ของพระสุนทรโวหาร หรือสุนทรภู่ กวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สำหรับผู้อ่านที่พลาดการชมการแสดงนี้ สามารถพลิกไปอ่านบทรีวิวการแสดงได้ในท้ายเล่ม

สำหรับบทความด้านดนตรีวิทยา นำเสนอบทความเกี่ยวกับประวัติของนายโจเซฟ ฌ็อง แบ็บติสต์ ลอเรนท์ อาร์บาน (Joseph Jean Baptiste Laurent Arban) หรือ เจ.บี. อาร์บาน (J.B. Arban) ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญแห่งวงการเครื่องเป่าทองเหลือง ทั้งในบทบาทของศิลปิน นักประพันธ์ วาทยกร และนักการศึกษา

บทความการเดินทางของคีตกวีเอกของโลก J.S. Bach กลับมาให้ผู้อ่านติดตามชีวิตของเขาอีกครั้งในฉบับนี้ โดยบทความนี้กล่าวถึงชีวิตของเขาในเมือง Dresden (เดรสเดน) ประเทศเยอรมนี ในฤดูใบไม้ร่วงปี ค.ศ. ๑๗๑๗ ที่บาคเดินทางเพื่อมาแสดงคอนเสิร์ต และหลังจากนั้น ๑๕ ปีต่อมา ได้กลับมาใหม่เพื่อมาทำงานที่เมืองนี้

ด้านเทคโนโลยีดนตรี นำเสนอบทความในการใช้เครื่อง synthesizer ในการทำ audio recording โดยมีขั้นตอน ๓ ขั้นตอน สามารถพลิกไปอ่านรายละเอียดได้ในเล่ม

ผู้อ่านที่สนใจด้านดนตรีไทย ฉบับนี้นำเสนอความเป็นมาของวงปี่พาทย์มอญคณะราชสีห์บรรเลงศิลป์

ท้ายที่สุด พลาดไม่ได้กับบทความสาระด้านดนตรีในแง่มุมต่าง ๆ จากนักเขียนประจำ และบทรีวิวการแสดงวง Thailand Phil ในเดือนที่ผ่านมาค่ะ

ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

เจ้าของ
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการ
ดวงฤทัย โพคะรัตน์ศิริ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ
นิธิมา ชัยชิต

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ
สนอง คลังพระศรี
Kyle Fyr

ฝ่ายภาพ
คนึงนิจ ทองใบอ่อน

ฝ่ายศิลป์
จรูญ กะการดี
นรเศรษฐ์ รังหอม

พิสูจน์อักษรและรูปเล่ม
ธัญญวรรณ รัตนภพ

เว็บมาสเตอร์
ภรณ์ทิพย์ สายพานทอง

ฝ่ายสมาชิก
สุพรรษา ม้าห้วย

สำนักงาน
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
(วารสารเพลงดนตรี)
๒๕/๒๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๓๑๑๓
โทรสาร ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๓๐
musicmujournal@gmail.com

พิมพ์ที่
หยินหยางการพิมพ์
โทรศัพท์ ๐ ๒๙๐๓ ๘๖๓๖
๐ ๒๔๔๓ ๖๗๐๗

จัดจำหน่าย
ร้านค้าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ต่อ ๒๕๐๔, ๒๕๐๕

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับข้อเขียนที่ได้รับการพิจารณา กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม โดยรักษาหลักการและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละท่านไว้ ข้อเขียนและบทความที่ตีพิมพ์ ถือเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่ขอรับผิดชอบบทความนั้น

สารบัญ
Contents

Dean’s Vision

04
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์:
พัฒนาเยาวชน
สู่คุณภาพสังคมที่ยั่งยืน
ณรงค์ ปรางค์เจริญ
(Narong Prangcharoen)

Cover Story

08
Children’s Day Concert:
สุดสาคร
ณัฏฐา อุทยานัง
(Nuttha Udhayanang)

Musicology
10
J. B. ARBAN ตำนานแห่ง
วงการเครื่องเป่าทองเหลือง
จากกำเนิดเริ่ม ถึงมรณกรรม
และมรดกความทรงจำ
ที่ไม่มีวันตาย
จิตร์ กาวี
(Jit Gavee)

Music Entertainment

18
“เรื่องเล่าเบาสมองสนองปัญญา”
เพลงไทยสากลอิงทำนอง
เพลงต่างชาติ (ตอนที่ ๑๐)
กิตติ ศรีเปารยะ
(Kitti Sripaurya)

Thai and Oriental Music
32
ปี่พาทย์มอญ
คณะราชสีห์บรรเลงศิลป์
ธันยาภรณ์ โพธิกาวิน
(Dhanyaporn Phothikawin)

Voice Performance
36
In the Distant Future,
In a Faraway Land
- Reflections from
an Interdisciplinary
Workshop Project -
Haruna Tsuchiya
(ฮารุนะ ซึชิยะ)

Music Technology
40
Synthesiser Instruments as
Audio Effects Processors
Michael David Brice
(ไมเคิล เดวิด ไบรซ์)

The Bach Journey

46
ตามรอยเส้นทาง Bach
(ตอนที่ ๒๕)
ฮิโรชิ มะซึชิม่า
(Hiroshi Matsushima)

Review
56
The YST Double Reed
Weekend 7-8 September
2019 at Yong Siew Toh
Conservatory of Music,
Singapore: Conference
Review
กิตติมา โมลีย์
(Kittima Molee)

60
Percussion Friendship
Concert Series
@Mahidol June 12-13,
2019
วรรณภา ญาณวุฒิ
(Wannapha Yannavut)

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์: พัฒนาเยาวชนสู่คุณภาพสังคมที่ยั่งยืน

เรื่อง:
ณรงค์ ปรางค์เจริญ (Narong Prangcharoen)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

หลายคนคงเคยได้ยินคำกล่าวว่า "เด็กในวันนี้เป็นผู้ใหญ่ในวันหน้า" คำกล่าวนี้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็ก ซึ่งได้มีการริเริ่มและดำเนินการมาเป็นระยะเวลาพอสมควร จนกระทั่งในยุคปัจจุบันที่เรามีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เพราะเด็กในวันนั้นได้กลายมาเป็นผู้ใหญ่และผู้สูงอายุแล้วในวันนี้ สังคมจึงให้ความสนใจกับการพัฒนาสุขภาวะของผู้สูงอายุ ตื่นตัวกับการเป็น aging society ในประเทศไทย ถ้ามองดูรอบ ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่เริ่มประสบปัญหาเรื่องสังคมผู้สูงวัย นั่นคงเป็นเพราะประเทศไทยพัฒนาไปอย่างมาก ทั้งทางการแพทย์และการดูแลตนเอง ทำให้ประชาชนมีอายุที่ยาวขึ้น อีกมุมหนึ่งคือด้วยการพัฒนาทางสภาพแวดล้อมเฉกเช่นเดียวกับประเทศที่มีการพัฒนาอย่างสูงเช่นประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีอัตราการเกิดใหม่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากคนในช่วงวัยทำงานต้องทำงานอย่างหนัก จนกระทั่งไม่มีโอกาสที่จะมีบุตร หรือไม่มีความสนใจที่จะมีบุตรนั่นเอง ซึ่งในอนาคต ประเทศไทยอาจจะต้องสร้างตนเองให้เป็นประเทศที่สามารถรองรับในการช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กจากประเทศเพื่อนบ้านเช่นกัมพูชาหรือเวียดนามเช่นกัน

เมื่อทุกคนมุ่งไปที่การดูแลผู้สูงอายุ แล้วเด็กในวันนี้ไม่ต้องการ

ความเอาใจใส่และพัฒนาอีกแล้ว หรือ แน่นอนจำนวนของเด็กที่อาจจะมีน้อยลง ทำให้สังคมลืมว่าเรายังคงต้องให้การพัฒนา สร้างเสริมคุณภาพแก่เด็กเหล่านั้นให้มากที่สุดเหมือนที่เราต้องทำให้แก่ผู้สูงอายุ เป็นเพราะว่าเรายังคงต้องการสังคมที่มีคุณภาพในอนาคต เพื่อให้เด็กเหล่านี้เติบโตขึ้นไปอย่างมีคุณภาพที่ดี และให้เขาได้พัฒนาสังคมต่อไป การที่อัตราการเกิดลดลงอาจจะเป็นเรื่องการปรับสมดุลโดยธรรมชาติก็เป็นได้ ถ้าเรามองประเทศญี่ปุ่นเป็นตัวอย่าง เราจะเห็นได้ว่า ประเทศต้องการคนมาทำงานน้อยลง มีการใช้ artificial intelligence และหุ่นยนต์มาทำงานมากขึ้น ดังนั้น การมีประชากรลดลงก็ไม่ได้สร้างปัญหา หากแต่เป็นการสร้างสมดุลให้สังคมในรูปแบบใหม่ ซึ่งประเทศไทยอาจจะต้องใช้ประเทศญี่ปุ่นเป็นต้นแบบในการดูแลสังคมองค์รวมด้วยในอนาคต

เมื่อจำนวนประชากรน้อยลง คุณภาพของประชากรที่มีอยู่จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก เราต้องช่วยกันพัฒนาศักยภาพของประชากรที่มีอยู่ให้ดีที่สุด เพื่อจะแน่ใจได้ว่า การสร้างอนาคตที่ดี ไม่ใช่เรื่องไกลตัว เมื่อหลายปีที่ผ่านมา มีภาพยนตร์จากฮอลลีวูดเรื่อง *Idiocracy* ที่แสดงให้เห็นว่าในโลกแห่งอนาคตเป็นโลกที่ค่อนข้างเลวร้าย เพราะประชากรที่มีขาดคุณภาพ เนื่องจากคนที่มีบุตรมักเป็นคนที่มีฐานะยากจนและไม่มีการศึกษา จึงทำให้โลกในยุคอนาคต

มีแต่ประชากรที่ไม่มีคุณภาพ ไม่ได้ทำให้โลกพัฒนาไปเหมือนอย่างภาพยนตร์หลาย ๆ เรื่องที่กล่าวถึงความเจริญในโลกอนาคต ในโลกแห่งภาพยนตร์อาจจะมองว่าเป็นเรื่องเสียดสีและตลกขบขัน แต่ในความเป็นจริง เหตุการณ์แบบนี้อาจจะเกิดขึ้นได้จริง ๆ ถ้าเรายังไม่มีแผนพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ซึ่งคือทรัพยากรที่สำคัญในอนาคต

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนรู้ สร้างเสริมประสบการณ์ที่ดี และการปรับตัวในสังคมที่แปรผันไปตลอดเวลา เช่นกิจกรรมในวันเด็กที่ผ่านมา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ได้จัดการแสดงเรื่องสุดสาครซึ่งเป็นการสร้างเสริมการเรียนรู้ในด้านรากฐานของความเป็นไทยให้แก่เด็ก ๆ เมื่อก่อนเราจะได้ยินคำกลอนที่ว่า

“แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน”

ซึ่งเป็นคำสอนที่มักจะไม่ค่อยได้ยินในปัจจุบันเท่าไรนัก เป็นการนำวัฒนธรรมที่อาจจะสูญหายให้กลับมามีชีวิตอีกครั้ง รวมถึงการสร้างอุปกรณ์ในการแสดงจากขยะต่าง ๆ เพื่อสร้างการเรียนรู้ของเด็กให้เข้าใจเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม แม้ในขณะนี้เด็กเหล่านี้อาจจะมีอายุน้อยเกินไปที่จะเรียนรู้ในทุกเรื่องที่เราพยายามจะสอน แต่ผมเชื่อว่าจะเป็นประสบการณ์ที่ติดตัวเด็กไปในอนาคตและทำให้เกิดความทรงจำและความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงให้เกิดสิ่งที่ดีขึ้น ถ้าได้ทำอย่างต่อ

เนื่องและสม่ำเสมอ กิจกรรมเหล่านี้จะพัฒนาต่อยอดไปเป็นองค์ความรู้และการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ด้วยเช่นกัน

การพิจารณาพฤติกรรมการใช้ดนตรีของเด็กก็อาจจะเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ควรให้ความใส่ใจ ปัจจุบันวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ได้เริ่มมีการสำรวจเก็บข้อมูลพฤติกรรมดังกล่าวในโครงการ heathy songs เพื่อสังเกตพฤติกรรมการใช้ดนตรีของเด็กและเยาวชน ด้วยความมุ่งหวังว่าในอนาคตเราจะสามารถตรวจพบความเป็นไปได้ของเด็กที่จะเกิดโรคซึมเศร้าหรือพฤติกรรมก้าวร้าวก่อนที่จะเกิดขึ้นจริง ในต่างประเทศมีงานวิจัยมากมายที่จำแนกและคาดเดาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนได้จากการสำรวจพฤติกรรมในการใช้ดนตรีของเด็ก เรื่องนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่วิทยาลัยมีความมุ่งหวังที่จะสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่สังคม ปรับพฤติกรรม สร้างเยาวชนที่มีคุณภาพในอนาคต นอกจากนี้วิทยาลัยยังมีโครงการจัดค่ายให้เด็กเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรี สร้างเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ให้แก่เด็กโดยกิจกรรมในค่ายนี้จะประกอบไปด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ร้องเพลงเพื่อสำรวจอารมณ์ของตนเอง สร้างกิจกรรมดนตรีเพื่อสร้างความคุ้นเคยในการเข้าสังคม กิจกรรมดนตรีบำบัดเพื่อฝึกการแสดงหรือสื่อทางอารมณ์ เช่นการเล่นเครื่องดนตรีเพื่อสะท้อนอารมณ์ เพื่อฝึกสมาธิและจินตนาการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะเน้นไปที่การสร้างความเข้าใจสำหรับเด็ก เยาวชนและผู้ปกครอง เพื่อให้ข้อมูลในการพัฒนาการใช้ดนตรี ในการสร้างเสริมทักษะและลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ การจัดโครงการเช่นนี้เป็นการสร้างโครงการที่อาจจะย้อนแย้งกับกระแสของการดูแลผู้สูงอายุ การปรับตัวเข้าสู่สังคมสูงวัย ซึ่งไม่ได้หมายความว่าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ไม่เห็นความสำคัญของการดูแลสุขภาวะของผู้สูงอายุ หรือไม่สร้างกิจกรรมที่ดูแลผู้สูงอายุ แต่เป็นอีกด้านหนึ่งของภารกิจที่วิทยาลัยดุริยางคศิลป์เล็งเห็นความสำคัญว่าต้องทำควบคู่กันไปกับการพัฒนาการเจริญเติบโตของประเทศ ดูแลสุขภาวะของประชาชนทุกคนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข ดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นพลังของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่สามารถนำมาใช้ปรับเปลี่ยนสังคมและประเทศได้อย่างแท้จริง

Children's Day Concert: สุดสาคร

เรื่อง:
ณัฏฐา อุทยานัง (Nuttha Udhayanang)
ผู้จัดการการตลาดและประชาสัมพันธ์
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

"แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
มันแสนสุดลึกล้ำเหลือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน
มนุษย์นี้ที่รักอยู่สองสถาน
บิดามารดารักมักเป็นผล
ที่พึ่งหนึ่งพึ่งได้แต่กายตน
เกิดเป็นคนคิดเห็นจึงเจรจา
แม้นใครรักรักมั่งชังชังตอบ
ให้รอบคอบคิดอ่านนะหลานหนา
รู้สิ่งไรไม่สู้รู้วิชา
รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี"

บทกลอนจากเรื่องพระอภัยมณี หนึ่งในบทประพันธ์ชิ้นเอกของพระสุนทรโวหาร หรือสุนทรภู่ กวีเอกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นบทกลอนที่คนไทยส่วนใหญ่คุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เนื้อกลอนในตอนนี้เป็นเรื่องราวที่สุดสาคร ลูกของพระอภัยมณี ถูกชีเปลือยผลักตกเหว และขโมยไม้เท้ากับม้านิลมังกรไป

สุดสาคร เป็นเนื้อเรื่องส่วนหนึ่งจากบทประพันธ์กลอนเรื่องพระอภัยมณี ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างดี โดยเนื้อเรื่องจะเล่าถึงการเดินทางผจญภัยของสุดสาครพร้อมม้านิลมังกรเพื่อออกตามหาพระอภัยมณีผู้เป็นบิดา ด้วยการประพันธ์เกี่ยวกับการเดินทางผจญภัยที่โลดโผน สัตว์วิเศษ และเรียนรู้เวทมนตร์ สุดสาครจึงเป็นเหมือนบทประพันธ์แนวแฟนตาซีของไทยที่เป็นที่นิยมนำมาดัดแปลงในสื่อรูปแบบต่าง ๆ

สำหรับเยาวชนไทย

จากการตอบรับที่ดีจากงานคอนเสิร์ตวันเด็กเมื่อปี ๒๕๖๒ Children's Day Concert: Peter and the Wolf ทางวง Thailand Philharmonic Orchestra (Thailand Phil) ได้เลือกบทประพันธ์กลอนชิ้นเอก สุดสาคร มาแสดงในงานคอนเสิร์ตวันเด็กประจำปี ๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๐ และ ๑๑ มกราคมที่ผ่านมา โดยเป็นการร่วมกันสรรสร้างนิทานเพลงจากศิลปินหลายแขนง ทั้งด้านดนตรี ละครเพลง หุ่นกระบอก และภาพวาดทราย เพื่อที่จะเปิดประสาทสัมผัสทั้งภาพและเสียงให้แก่เด็ก ๆ และถ่ายทอดเรื่องราวของบทประพันธ์พื้นบ้านแฟนตาซีคลาสสิกของไทยในรูปแบบร่วมสมัย ในคอนเสิร์ต Thailand Phil Children's Day: Sudsakorn โดยดนตรีที่ใช้แสดงในบทประพันธ์ Sudsakorn นั้น ได้ประพันธ์ขึ้นใหม่โดย อาจารย์ ดร.ธนพล เศตะพราหมณ์ บทละครเพลงรังสรรค์โดย อาจารย์นพีสี เรเยส สร้างสรรค์หุ่นเชิดโดย คณะหุ่นสายเสมา และภาพวาดทรายที่น่าตื่นตาตื่นใจโดย อาจารย์ก้องเกียรติ กองจันดี

เรื่องราว "สุดสาคร" เล่าเรื่องช่วงแรกตั้งแต่กำเนิดสุดสาคร การจับม้านิลมังกร ไปจนถึงการได้พบกับชีเปลือย มาจบที่การเริ่มออกเดินทางตามหาบิดา อาจารย์ ดร.ธนพล เศตะพราหมณ์ ผู้ประพันธ์เพลงและกำกับดนตรีในครั้งนี้ ได้ประพันธ์ดนตรีขึ้นใหม่ตามแนวทางของดนตรีคลาสสิก โดยประพันธ์ทำนองที่สั้นและง่ายต่อการจดจำ เพื่อสื่อถึงตัวละครหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เมื่อผู้ฟังได้ยินทำนองเหล่านี้ จะสามารถจินตนาการได้ถึงอากัปกิริยาและความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร นอกจากนี้ยังมีการใช้ทำนองดนตรีไทยเดิมมาสอดแทรก เพื่อเป็นการนำเสนอเพลงไทยให้ผู้ชมได้รู้จักด้วย ผู้ชมจะได้ยินเพลง เช่น ขับไม้บัณเฑาะว์ (ประกอบการเล่าถึงการเดินทาง) อัศวลีลา (ประกอบตัวละครม้านิลมังกร) ลมพัดชายเขา และค้างคาวกินกล้วย (ฉากเปิดตัวสุดสาคร และการละเล่นในป่าเขาและในน้ำ)

ความน่าประทับใจของ Sudsakorn ไม่ได้จบอยู่ที่การปรับเปลี่ยนเนื้อเรื่องให้เข้ากับสถานการณ์และสังคมในปัจจุบัน พร้อมกับสอดแทรกคำสอนและแง่คิดผ่านผลงานการประพันธ์เพลงและบทละคร แนวคิดดังกล่าวยังถูกสื่อสารผ่านทางงานศิลปะของคณะหุ่นสายเสมาที่ร่วมสร้างหุ่นตัวละครต่าง ๆ ในจินตนาการของสุนทรภู่ให้ออกมาโลดแล่นอยู่บนเวทีมหิดลสิทธาคาร ร่วมกับผลงานประกอบโดยกลุ่ม Eco Artist และงานจิตรกรรมบนฉากหลังอันถูกวาดขึ้นโดยศิลปินวาดทราย อาจารย์ก้องเกียรติ กองจันดี ที่ร่วมกันถ่ายทอดจินตนาการและสะกดผู้ชมทั้งเด็กและผู้ใหญ่ตั้งแต่เพลงท่อนแรกจนท่อนสุดท้าย

นอกจากละครเพลง Sudsakorn แล้ว งาน Children's Day Concert ยังรวมโปรแกรมที่แสดงถึงการเป็นงานที่ "dedicate" ให้กับวันของเด็กและเยาวชนไทยอย่างแท้จริง โดยนำเสนอผลงานเพลง Variations on "If You're Happy and You Know It" หรือ เพลง "หากพวกเรากำลังสบาย" ที่เป็นโปรเจกต์ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ร่วมประพันธ์โดยกลุ่มนักประพันธ์เพลงเยาวชนผู้ได้รับรางวัล Young Thai Artist Awards ที่จัดโดย มูลนิธิ SCG นอกจากจะเป็นบทเพลงที่สร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ชมวัยเด็กและผู้ใหญ่แล้วนั้น ยังให้ความรู้และแนะนำเครื่องดนตรีทั้ง 4 sections ของวงออร์เคสตราให้เด็ก ๆ รู้จัก โดยกลุ่มนักประพันธ์ Young Thai Artist นำทำนองเพลงนี้มาเรียบเรียงต่อกันถึง ๙ รูปแบบ ให้ผู้ชมได้รับฟังกันครบทุกแนวดนตรีทุกเครื่องดนตรี โดยให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมในการปรบมือตามท่อนในเพลงไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบเพลง เป็นเวลา ๑๒ นาที

Children's Day Concert: Sudsakorn ปิดงานด้วยการให้เด็ก ๆ สัมผัสหุ่นที่ใช้แสดงในงานและสัมผัสเครื่องดนตรีร่วมกับนักดนตรีของ Thailand Phil ความประทับใจและความสนุกสนานของเด็ก ๆ และครอบครัวที่เข้าร่วมชมกิจกรรมคอนเสิร์ตวันเด็กประจำปี ๒๕๖๓ เป็นสิ่งที่ทำให้วง Thailand Phil และผู้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์งานคอนเสิร์ตครั้งนี้รู้สึกว่า "Mission Accomplished" รอยยิ้ม เสียงหัวเราะ เสียงเชียร์ และการที่เด็ก ๆ ร่วมปรบมือไปกับบทเพลงนั้น เชื่อว่าทำให้ผู้ร่วมทำงานทุกคนในครั้งนี้หายเหนื่อย และจะร่วมกันจัดงาน Children's Day Concert ในปีหน้า

"แล้วพบกันใหม่ วันเด็กปีหน้า"

"See you all again in the next Children's Day Concert"

เรือสำราญและโบสถ์ Frauenkirche (เฟราเอนเคียร์เคอ) ริมแม่น้ำ Elbe (เอลเบอ) ในยามเย็น แม่น้ำสายนี้เป็นหนึ่งในแม่น้ำสายหลักของยุโรป มีความยาวทั้งสิ้น ๑,๐๙๔ กิโลเมตร ไหลผ่านตอนเหนือของสาธารณรัฐเช็กไปจนถึงทะเลทางตอนเหนือของประเทศเยอรมนี ผ่าน Bohemia (โบฮีเมีย) และ Dresden

ตามรอยเส้นทาง Bach (ตอนที่ ๒๕)

เรื่อง:
ฮิโรชิ มะซึชิม่า (Hiroshi Matsushima)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาเครื่องเป่าลมไม้
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
แปล:
ชัชพล เจียมจรรยง (Chatchapon Jiamjanyoung)
อาจารย์ประจำภาควิชาเครื่องลมไม้
วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต

๒๕. เมือง Dresden (เดรสเดน)

Dresden ได้รับการยกย่องให้เป็นเมือง Florence (ฟลอเรนซ์) แห่งแม่น้ำ Elbe เนื่องมาจากสภาพของเมืองที่มีความหรูหราโอ่อ่า

แม้ว่าตัวเมืองจะได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ อย่างรุนแรง แต่สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เริ่มได้รับการบูรณะขึ้นมาใหม่ในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๙๐ (พ.ศ. ๒๕๓๓) และกลับคืนมาเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สวยงามอีกครั้ง

[เรื่องราวทางประวัติศาสตร์]

ชื่อเมือง Dresden ปรากฏขึ้นในประวัติศาสตร์เมื่อปี ค.ศ. ๑๒๐๖ (พ.ศ. ๑๗๔๙)

ต่อมา ได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นเมืองสำคัญของตระกูล Albertine

(อัลแบร์ทีเนอ) หลังจากที่ Albrecht der Beherzte (อัลเบรคท์ แดร์ เบแฮร์ซเทอ / Albert ผู้กล้าหาญ: ค.ศ. ๑๔๔๓-๑๕๐๐ / พ.ศ. ๑๙๘๖-๒๐๔๓) แห่ง Sachsen (ซัคเซน) ได้ลงหลักปักฐานที่ Dresden ในช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๕

ช่วงต้นศตวรรษที่ ๑๘ ในรัชสมัยของ Friedrich August ที่ ๑ (ฟรีดริค เอากุสต์: ค.ศ. ๑๖๗๐-๑๗๓๓ / พ.ศ. ๒๒๑๓-๒๒๗๖) พระองค์เป็นผู้รู้ลึกในเชิงศิลป์ เมืองแห่งนี้จึงมีความเฟื่องฟูในด้านศิลปะและวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก พระองค์ไม่ได้รวบรวมเพียงสถาปนิกและจิตรกรจากทั่วยุโรปเท่านั้น แต่รวมไปถึงนักดนตรีที่ดีที่สุดด้วย ดังนั้นในรัชสมัยของพระองค์จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นการเป็นเมืองชั้นแนวหน้าของยุโรปก็เป็นได้

ในปี ค.ศ. ๑๘๐๖ (พ.ศ. ๒๓๔๙) ราวครึ่งศตวรรษหลังการจากไปของ Bach (บาค) อาณาจักร Saxon (แซ็กซอน) ได้ถูกก่อตั้งขึ้น โดยใช้ Dresden เป็นเมืองหลวง ต่อมาในช่วงที่ Napoleon (นโปเลียน) ทำสงคราม องค์จักรพรรดิแห่งฝรั่งเศสได้ใช้เมือง Dresden เป็นศูนย์บัญชาการในการทำสงคราม และได้รับชัยชนะจนเป็นที่เลื่องลือกันในชื่อ สงครามแห่ง Dresden เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๘๑๓ (พ.ศ. ๒๓๕๖)

อย่างไรก็ตาม ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๘) การโจมตีทางอากาศส่งผลให้เมือง Dresden เสียหายไปกว่า ๘๕% รวมไปถึงสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อย่างพระราชวัง Zwinger (ซวิงเกอร์) และโบสถ์ Frauenkirche ก็ได้รับความเสียหายเช่นกัน

หลังสงคราม Dresden ได้กลายมาเป็นเมืองสำคัญของเยอรมนีฝั่งตะวันออกและได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นเมืองอุตสาหกรรม ในส่วนของอาคารที่เสียหายก็ค่อย ๆ ได้รับการบูรณะอย่างต่อเนื่อง จนภาพความงามเมื่อสมัยอาณาจักร Sachsen ได้หวนคืนกลับมา

การล่มสลายของกำแพง Berlin ได้นำพาไปสู่กระแสหลังยุคสงครามเย็น และ Dresden ในปัจจุบันได้กลายมาเป็น Landeshauptstadt (ลันเดอส์เฮาปต์ชตัดท์: เมืองหลวง)

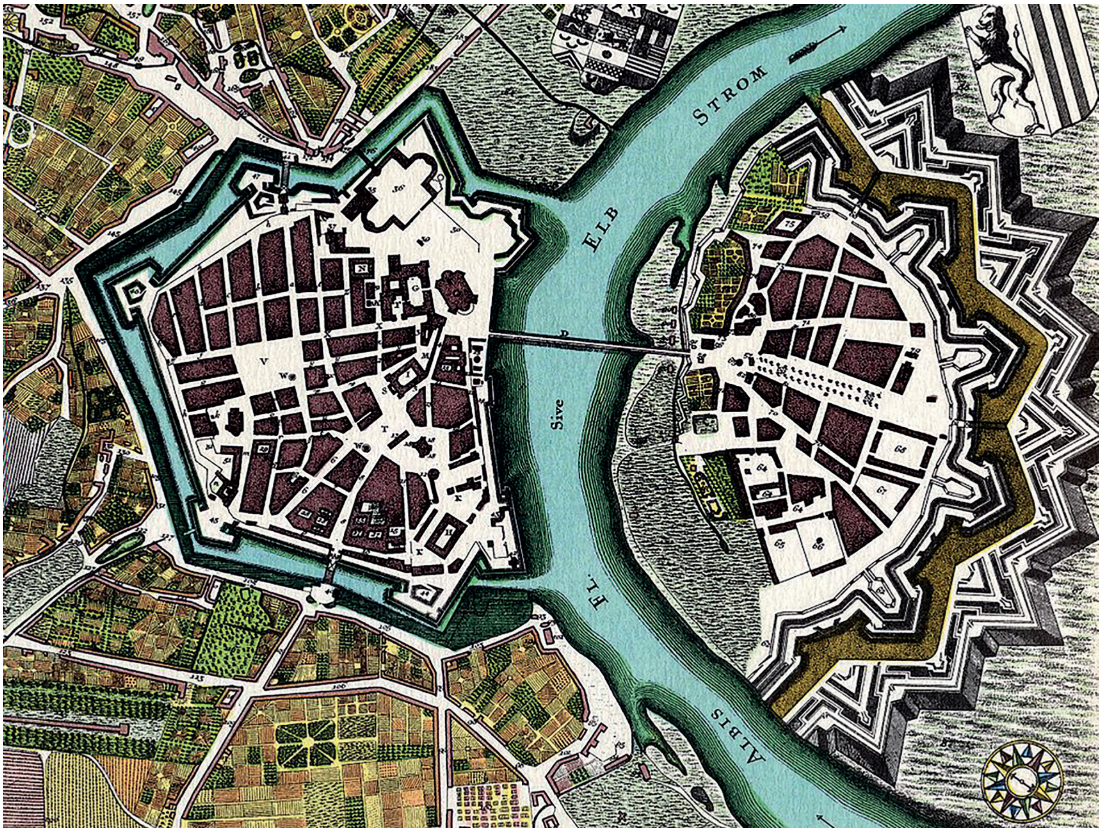

แผนที่ของเมือง Dresden ในปี ค.ศ. ๑๗๕๐ (พ.ศ. ๒๒๙๓) จัดทำโดย Matthäus Seutter (มัทธอยส์ ซอยท์เทอร์: ภาพทองแดงแกะสลักลงสี) ตัวเมืองถูกห้อมล้อมด้วยป้อมปราการรูปดาว

ของรัฐ Sachsen ประเทศเยอรมนี ซึ่งมีประชากรราว ๆ ๕๕๐,๐๐๐ หลังคาเรือน (ค.ศ. ๒๐๑๖ / พ.ศ. ๒๕๕๙) และมีนักท่องเที่ยวกว่า ๔๕๐,๐๐๐ คน (ค.ศ. ๒๐๑๘ / พ.ศ. ๒๕๖๑)

[ข้อมูลนักท่องเที่ยว]

ใจกลางของเมือง Dresden แบ่งออกได้เป็นสองส่วน: Altstadt (อัลท์ชตัดท์: เมืองเก่า) และ Neustadt (นอยชตัดท์: เมืองใหม่)

ฝั่ง Altstadt อยู่ทางตอนใต้ของแม่น้ำ Elbe เป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยสถาปัตยกรรมจากสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาการ บาโรก และศตวรรษที่ ๑๙ ที่ได้รับการบูรณะขึ้นใหม่หลังสงคราม มีทั้งพระราชวังอันโอ่อ่าและโบสถ์ที่สวยงาม

อีกฝั่งหนึ่ง คือ Neustadt เป็นส่วนที่อาคารต่าง ๆ เหลือรอดมาจากสงคราม ส่งผลให้แท้ที่จริงแล้วบ้านเรือนในฝั่งนี้มีอายุที่เก่าแก่กว่าฝั่ง Altstadt นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชม Kunsthof-Passage (คุนสท์โฮฟ-พาสซาเจอ: สวน ๕ แบบ ที่มีแนวทางในการออกแบบ ชื่อ และการผสมผสานศิลปะเข้ากับสถาปัตยกรรมที่แตกต่างกันออกไป) อีกทั้งอาคารที่หลงเหลือมาของเยอรมนีตะวันออก รวมไปถึงร้านรวงที่ดูดีมีสไตล์

Altstadt และ Neustadt ถูกเชื่อมเข้าด้วยกันโดยรถราง ซึ่งเป็นขนส่งมวลชนหลักของเมือง โดยมีระยะทางอยู่ที่ ๑๓๐ กิโลเมตร (ใน Dresden ไม่มีรถไฟใต้ดิน)

หากคุณได้มีโอกาสไปเยือน Dresden คุณควรหาโอกาสลิ้มลอง Baumkuchen (เบาม์คูเคิน: เค้กประเภทหนึ่ง ซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ดั้งเดิมจะถูกทำให้สุกด้วยการเสียบไม้ย่างจนกลายเป็นเค้กที่มีรูตรงกลาง) Stollen (ชโตลเลน: เค้กของเยอรมนี ผสมผลไม้แห้งและแต่งกลิ่นอัลมอนด์) Eierschecke (ไอเออร์เชคเกอ: ชีสเค้ก ๒ ชั้น นำไปอบ ผสมกับคัสตาร์ดและครีมชีส) และ Sauerbraten (เซาเออร์บราเทน: เนื้อสัตว์ที่หมักในซอส แล้วนำไปเคี่ยว ตามปกตินิยมใช้เนื้อวัว)

[กษัตริย์แห่งโปแลนด์และความรุ่งโรจน์]

ความรุ่งโรจน์ของเมือง Dresden เริ่มขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๕๔๗ (พ.ศ. ๒๐๙๐) เมื่อคณะผู้สำเร็จราชการแห่ง Sachsen ได้เข้ามาบริหารอย่างที่ได้กล่าวไปในบทก่อน ๆ เยอรมนีเป็นประเทศที่หลอมรวมหลากหลายดินแดนเข้าไว้ด้วยกันในศตวรรษที่ ๑๗ และ ๑๘ หลังจากสงคราม ๓๐ ปี มีหลากหลายชนชาติที่แข็งแกร่งขึ้น เขตปกครองของ Sachsen ได้กลายมาเป็นหนึ่งในกำลังสำคัญของเยอรมนี

พระราชวัง Zwinger แต่เดิม Augustus ผู้แข็งแกร่ง มีโครงการที่จะสร้างเรือนกระจกสำหรับปลูกส้มบริเวณกำแพงเมืองเก่า แต่ Daniel Pöppelmann สถาปนิกของพระองค์ได้ขยายขนาดของโครงการจนเกิดเป็นสถานที่อันแสนโอ่โถงรายล้อมไปด้วยห้องแสดงงานศิลป์และที่พัก

ในปี ค.ศ. ๑๖๙๗ (พ.ศ. ๒๒๔๐) เมื่อ Friedrich August ที่ ๑ ผู้สำเร็จราชการแห่ง Sachsen ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกษัตริย์ August ที่ ๒ แห่งโปแลนด์ ความรุ่งเรืองของเมือง Dresden ก็ทะยานขึ้นสู่จุดสูงสุด: กว่า ๔๐ ปี ในรัชสมัยของพระองค์ ทำให้เมืองได้ประสบกับความยิ่งใหญ่แบบที่ไม่เคยมีมาก่อน

กษัตริย์ผู้มากด้วยพละกำลังจนสามารถงอเกือกม้าได้ด้วยมือเปล่า มีคนเล่าลือกันว่า พระองค์มีทายาทถึง ๓๕๐ คน จนได้รับสมญานามว่า August ที่ ๒ ผู้แข็งแกร่ง ความทะเยอทะยานทางด้านการเมืองของพระองค์ถูกสะท้อนออกมาผ่านทางศิลปะต่าง ๆ ตัวอย่างที่ดีที่สุดคงหนีไม่พ้นพระราชวัง Zwinger ออกแบบโดย Daniel Pöppelmann (ดาเนียล เปิปเปลมันน์: ค.ศ. ๑๖๖๒-๑๗๓๖ / พ.ศ. ๒๒๐๕-๒๒๗๙) สถาปนิกชาวเยอรมนี ณ มุมหนึ่งของพระราชวังในสไตล์แบบบาโรกแห่งนี้ เป็นที่ตั้งของ Gemäldegalerie Alte Meister (เกเมลเดอกาเลรี อัลเทอ ไมส์เตอร์: หอศิลป์หลักหลังเก่า) ซึ่งเป็นหนึ่งในหอศิลป์ที่โด่งดังแห่งหนึ่งของเยอรมนี

ในบรรดาภาพวาดกว่า ๗๕๐ ภาพ จากศตวรรษที่ ๑๕ ถึง ๑๘ เป็นฝีมือการรวบรวมของ Augustus ที่ ๒ และโอรสของพระองค์ Friedrich August ที่ ๒ (อีกทั้งดำรงตำแหน่งเป็น Augustus ที่ ๓ แห่งโปแลนด์: ค.ศ. ๑๖๙๖-๑๗๖๓ / พ.ศ. ๒๒๓๙-๒๓๐๖) หนึ่งในผลงานจิตรกรรมอันเลื่องชื่อก็คือ Sistine Madonna (ซิสทินมาดอนนา) ผลงานภาพวาดสีน้ำมันของ Raphael (ภาพแรก Gemäldegalerie Alter Meister, Dresden) Saint Sixtus (เซนต์ ซิกซ์ตุส) อยู่ทางด้านขวา และ Saint Barbara (เซนต์ บาร์บารา) อยู่ทางด้านซ้าย ส่วนพระแม่กำลังอุ้มพระเยซูในวัยทารกไว้ในอ้อมแขนอยู่บนปุยเมฆ พร้อมกับ cherubim (เชรูบิม: เทวดาผู้พิทักษ์) ๒ องค์ อยู่ข้างใต้พระองค์

ภาพวาดอื่น ๆ ที่น่าสนใจมีดังนี้

"Holy Night (คืนศักดิ์สิทธิ์)" โดย Carlo Maratta (คาร์โล มารัตตา: ค.ศ. ๑๖๒๕-๑๗๑๓ / พ.ศ. ๒๑๖๘-๒๒๕๖) ซึ่งตัวจิตรกรเลือกถ่ายทอดภาพพระแม่มารีในวัยแรกรุ่นที่กำลังแสดงความรักต่อพระกุมาร (ภาพที่สอง bpk / Staatliche Kunstsammlungen Dresden / Hans-Peter Klut)

ในภาพวาดของ Francesco del Cossa (ฟรานเชสโก เดล คอสซา: ค.ศ. ๑๔๓๕-๑๔๗๘ / พ.ศ. ๑๙๗๘-๒๐๒๑) ที่มีชื่อว่า "Announcement (คำประกาศ)" พระแม่มารีรับฟังสารจากกาเบรียลด้วยความสงบ ภายในอาคารที่สร้างมาจากหินอ่อน ประดับประดาด้วยเสาที่หรูหรา (ภาพที่สาม Gemäldegalerie Alter Meister Dresden / Public domain)

ภาพ "Holy Family with Saints Anne and John the Baptist (ครอบครัวศักดิ์สิทธิ์กับเซนต์ Anne และ John แห่งโปรเตสแตนต์)" โดย Andrea Mantegna (อันเดรีย มันเตนญา) เป็นภาพวาดที่แตกต่างจากจิตรกรท่านอื่น เป็นภาพวาดพระแม่มารีกับพระกุมารเต็มผืนผ้าใบ ไม่มีฉากหลังใด ๆ Mantegna วาดภาพในลักษณะเหมือนเป็นภาพถ่ายครอบครัว อาจเป็นเพราะการถือกำเนิดของกล้องถ่ายรูปก็เป็นได้ (ภาพที่สี่ Gemäldegalerie Alter Meister Dresden / Public domain)

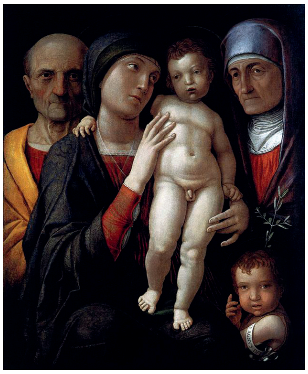

ดนตรีเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สวยงามใน Dresden

คฤหาสน์ Cappelle (คาแปลล์ ปัจจุบัน คือ Staatskapelle (ชตัดทส์คาเปลเลอ) Dresden) สร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๕๔๘ (พ.ศ. ๒๐๙๑) โดย Moritz (โมริทซ์: ค.ศ. ๑๕๒๑-๑๕๕๓ / พ.ศ. ๒๐๖๔-๒๐๙๖) ผู้สำเร็จราชการแห่ง Sachsen ได้ว่าจ้าง Heinrich Schütz (ไฮน์ริค ชึทซ์) มาเป็นคีตกวีประจำคฤหาสน์เมื่อปี ค.ศ. ๑๖๗๑ (พ.ศ. ๒๒๑๔) Schütz จบการศึกษาจากประเทศอิตาลีและเป็นหนึ่งในคีตกวีคนสำคัญของเยอรมนีก่อนหน้า Bach เป็นผู้นำรสนิยมด้านดนตรีแบบอิตาเลียนเข้ามาสู่ดนตรีในวังของเยอรมนี บทละครดั้งเดิมของอุปรากรภาษาเยอรมันเรื่อง "Die Dafne (ดี ดาฟเนอ: ค.ศ. ๑๖๒๗ / พ.ศ. ๒๑๗๐)" ถูกประพันธ์โดย Schütz ในภาษาอิตาเลียน (ส่วนของดนตรีสูญหายไป) และผลงานด้านเพลงร้องของเขาก็มีลักษณะแบบอิตาเลียนอยู่เต็มเปี่ยม "Opernhaus am Taschenberg (โอแปร์นเฮาส์ อัม ทาเชนแบร์ก)" เป็นโรงอุปรากรเต็มรูปแบบแห่งแรกของเยอรมนีและได้มีการว่าจ้าง Kapellmeister (คาเปลไมส์เตอร์) ๒ ท่าน และนักดนตรีอีกหลายคนมาจากอิตาลีเพื่อทำงานที่นี่โดยเฉพาะ

Augustus ที่ ๒ ได้สร้างคฤหาสน์ขึ้นในกรุงวอร์ซอ และนำกิจกรรมที่เกิดขึ้นที่คฤหาสน์ Cappelle มาพัฒนาต่อ จึงได้ว่าจ้างนักดนตรีมากมาย อาทิ Johann Georg Pisendel (โยฮันน์ เกออร์ก พีเซนเดล นักไวโอลิน: ค.ศ. ๑๖๘๘-๑๗๕๕ / พ.ศ. ๒๒๓๑-๒๒๙๘) Pierre-Gabriel Buffardin (ปีแอร์-กาเบรียล บุฟฟาแดง นักฟลุต: ค.ศ. ๑๖๙๐-๑๗๖๘ / พ.ศ. ๒๒๓๓-๒๓๑๑) และ Jan Dismas Zelenka (ยาน ดิสมัส เซเลนกา มือเบส: ค.ศ. ๑๖๗๙-๑๗๔๕ / พ.ศ. ๒๒๒๒-๒๒๘๘) เข้ามาประจำอยู่ในวังอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้วงออร์เคสตราวงนี้เป็นที่รู้จักในฐานะหนึ่งในวงออร์เคสตราที่ดีที่สุดของยุโรป

การที่วงออร์เคสตราวงนี้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้นได้มีเบื้องหลังทางการเมืองแฝงอยู่ด้วย ในช่วงที่ Augustus ที่ ๒ ดำรงตำแหน่งเป็นกษัตริย์แห่งโปแลนด์ พระองค์ได้เปลี่ยนไปนับถือนิกายคาทอลิก ซึ่งเป็นนิกายประจำชาติโปแลนด์ ด้วยเหตุนี้ วงออร์เคสตราจึงต้องทำงานรับใช้ทั้งลูเทอแรน ซึ่งเป็นนิกายของฝั่ง Sachsen และนิกายคาทอลิกของโปแลนด์ ส่วนเด็ก ๆ

ทิวทัศน์ของ Dresden ในปี ค.ศ. ๑๗๔๗ (พ.ศ. ๒๒๙๐) โดย Bernardo Bellotto (แบร์นาร์โด เบลล็อตโต) หรือ Canaletto (คานาเล็ตโต: ค.ศ. ๑๗๒๒-๑๗๘๐ / พ.ศ. ๒๒๖๕-๒๓๒๓) นักวาดภาพทิวทัศน์ชาวอิตาเลียนผู้นี้ พำนักอยู่ที่ Dresden ในช่วงปี ค.ศ. ๑๗๔๗-๑๗๕๘ (พ.ศ. ๒๒๙๐-๒๓๐๑) จากการเชิญของ Augustus ที่ ๒ ผู้ยิ่งใหญ่ เขาได้วาดภาพโดยใช้อุปกรณ์ที่เรียกว่า camera obscura (คาเมรา อ็อบสคูรา) ซึ่งใช้หลักการเดียวกันกับกล้องรูเข็ม ส่งผลให้ภาพวาดที่ถ่ายทอดออกมามีรายละเอียดใกล้เคียงกับของจริงมากที่สุด แม้กระทั่งโบสถ์ที่กำลังอยู่ภายใต้การซ่อมบำรุง (Gemäldegalerie Alter Meister Dresden / Public domain)

ที่เข้ามาร้องในวงขับร้องประสานเสียงจะได้รับการเฟ้นหามาจากแคว้นโบฮีเมียอีกทีหนึ่ง

พิธีกรรมของคาทอลิกก็ต้องการโบสถ์แบบคาทอลิก กษัตริย์ได้ทำการบูรณะโรงอุปรากร (ซึ่งเปิดมาได้เพียง ๔๐ ปี) เพื่อนำมาใช้เป็น Hofkirche (โฮฟเคียร์เคอ: โบสถ์ประจำวัง) เพื่อพิธีการสำหรับคาทอลิก โบสถ์ได้ถูกเปิดใช้ในปี ค.ศ. ๑๗๕๑ (พ.ศ. ๒๒๙๔) หนึ่งปีหลังการเสียชีวิตของ Bach

ปัจจุบัน โบสถ์หลังนี้ตั้งอยู่หน้า Semperoper (เซมแปร์โอแปร์) จัดได้ว่าเป็นหนึ่งในอาคารขนาดใหญ่ที่สวยที่สุดใน Dresden โบสถ์ถูกออกแบบโดยสถาปนิกชาวอิตาเลียน มีหอคอยสูงถึง ๘๖ เมตร ด้านหน้าของอาคารและราวจับของบันไดประดับตกแต่งด้วยรูปปั้นของเหล่านักบุญแสดงออกถึงความเป็นอิตาเลียนแบบบาโรกได้อย่างชัดเจน ในส่วนของแท่นบูชา มีความยาว ๙ เมตร กว้าง ๔.๕ เมตร ข้างใต้ภาพวาดพระคริสต์ในชุดคลุมสีแดง ฝั่งตรงข้ามกับแท่นบูชา เป็นที่ตั้งออร์แกนที่สร้างโดย Silbermann (ซิลแบร์มันน์) มองไปก็คล้ายกับนกยูงกำลังรำแพนแสดงถึงความสง่างามและทรงพลัง ตัวระเบียงประดับด้วยหินอ่อนสีเขียว ท่อออร์แกนกว่า ๓,๐๐๐ ท่อ ส่องแสงระยิบระยับอยู่ตลอดเวลา

การเปลี่ยนนิกายของ Augustus ที่ ๒ ได้สร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อประชาชนหลายกลุ่ม รวมไปถึงราชินีของพระองค์ Christiane Eberhardine (คริสเตียเนอ เอแบร์ฮาร์ดีเนอ: ค.ศ. ๑๖๗๑-๑๗๒๗ / พ.ศ. ๒๒๑๔-๒๒๗๐) ซึ่งยังคงยึดมั่นในนิกายโปรเตสแตนต์และไม่ปรากฏตัวภายในพิธีราชาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งโปแลนด์ของพระองค์ พระนางได้แยกตัวออกมาจากวังและอุทิศชีวิตให้กับการบำเพ็ญภาวนา จึงได้รับการนับถือเป็นอย่างมากจากกลุ่มคนที่นับถือนิกายโปรเตสแตนต์ที่รวมตัวกันอยู่ใน Leipzig (ไลป์ซิก) และเมื่อพระนางสวรรคต Bach ได้ประพันธ์บทคันตาตา “Laß, Fürstin, laß noch einen Strahl (ลัสส์ เฟือร์สทิน ลัสส์ นอค อายเนน ชตาห์ล: แด่องค์หญิง ขอเพียงได้เหลียวมองพระองค์อีกครั้ง), BWV 198” เพื่อนำออกแสดงที่โบสถ์ของมหาวิทยาลัยแห่งเมือง Leipzig

เพื่อเป็นการยืนยันในพลังของพระองค์ กษัตริย์ต้องการงานเฉลิมฉลองที่ยิ่งใหญ่ และดนตรีก็เป็นเครื่องมือที่ดีอย่าง

Kathoirische Hofkirche (คาโธริชเชอ โฮฟเคียร์เคอ: โบสถ์แห่งตรีเอกภาพอันศักดิ์สิทธิ์, ซ้าย) และ Dresden Schloss (เดราเดน ชโลส: ปราสาท Dresden, ขวา)

(บน) ออร์แกนฝีมือการสร้างของ Gottfried Silbermann (ก็อทฟรีด ซิลแบร์มันน์)
(ล่าง) แท่นบูชาขนาดใหญ่

หนึ่งในบรรดางานเฉลิมฉลองที่ถูกจัดขึ้นใน Dresden งานที่ใหญ่ที่สุดจนเป็นที่จดจำในระดับนานาชาติ คือ งานแต่งงานของพระเจ้า Friedrich August ที่ ๒ (เจ้าชายแห่ง Sachsen และกลายมาเป็น Augustus ที่ ๓ แห่งโปแลนด์ในเวลาต่อมา) กับพระนาง Maria Josepha (มาเรีย โยเซฟา ธิดาของ Joseph ที่ ๑ แห่งจักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ หรือเจ้าหญิงแห่ง Habsburg (ฮับส์บวร์ก) ในปี ค.ศ. ๑๗๑๙ (พ.ศ. ๒๒๖๒)

ในช่วงเวลานั้น ดนตรีและละครใน Dresden ได้ถูกนำออกแสดงทุกวันเป็นเวลากว่า ๑ เดือน เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองพิธีแต่งงาน บทเพลง serenade แบบอิตาเลียนได้ถูกนำไปแสดงบนเรือที่ทาสีเงินและทอง ที่ล่องไปในแม่น้ำ Elbe เพลงเพื่อความบันเทิงแบบฝรั่งเศสนำมาบรรเลงประกอบบัลเลต์ในสวนของวัง Zwinger นักดนตรีที่มีชื่อเสียงมากมาย อาทิ Handel (แฮนเดล) และ Telemann (เทเลมันน์) ได้เดินทางมาชมงานนี้ด้วย ในขณะที่ Bach ติดงาน Hofkapellmeister

ภาพวาดพิธีแต่งงานในปี ค.ศ. ๑๗๑๙ (พ.ศ. ๒๒๖๒) วงดนตรีของวังภายใต้การควบคุมของ Johann David Heinichen (โยฮันน์ ดาวิด ไฮนิเคน) อยู่บนเรือรูปเปลือกหอย (© Deutsche Fotothek / Staatliche Kunstsammlungen Dresden)

(โฮฟคาเปลไมส์เตอร์) อยู่ที่เมืองเล็ก ๆ อย่าง Köthen (เคอเทน)

จุดเด่นของงานเฉลิมฉลอง คือ อาคาร "Opernhaus am Zwinger (โอแปร์นเฮาส์ อัม ซวิงเกอร์)" ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ ซึ่งโรงอุปรากรแห่งนี้ได้แสดงอุปรากรเรื่อง "Giovi in Argo (จิโอวี อิน อาร์โก)" ของ Antonio Lotti (อันโตนิโอ ล็อตติ: คีตกวีชาวอิตาเลียนและคีตกวีประจำราชสำนัก Sachsen, ค.ศ. ๑๖๖๗-๑๗๔๐ / พ.ศ. ๒๒๑๐-๒๒๘๓) เป็นเรื่องแรกในวันที่ ๓ กันยายน ค.ศ. ๑๗๑๙ (พ.ศ. ๒๒๖๒) เพียงหนึ่งวันหลังพิธีแต่งงาน

[Bach และ Dresden]

ฤดูใบไม้ร่วงปี ค.ศ. ๑๗๑๗ (พ.ศ. ๒๒๖๐) Bach ในวัย ๓๒ ปี ได้เดินทางมา Dresden เป็นครั้งแรกเพื่อแสดงดนตรี ในช่วงเวลาเดียวกันกับ Louis Marchand (หลุยส์ มาร์ชองด์: ค.ศ. ๑๖๖๙-๑๗๓๒ / พ.ศ. ๒๒๑๒-๒๒๗๕) ผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นนักฮาร์ปซิคอร์ดลำดับต้น ๆ ของฝรั่งเศส ทั้งคู่มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟังชาว Dresden เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของทั้งคู่ Jean-Baptiste Volumier (ฌอง-แบปติสต์ โวลูมิแยร์) หัวหน้าวงดนตรีประจำราชสำนักได้จัดให้มีการแข่งขันขึ้นที่วังของ Count Flemming (เคานต์ เฟลมมิง) Bach เดินทางมาถึงในช่วงเวลาที่การแข่งขันพร้อมที่จะเริ่ม อย่างไรก็ตาม หลังจากรออยู่พักใหญ่ ข่าวการเดินทางออกจากเมืองของ Marchand ก็มาถึง

ในช่วงเวลาที่ Bach เดินทางมา Dresden นักดนตรีในราชสำนักมีจำนวนราว ๆ ๕๐ คน ซึ่งถือว่าเป็นวงขนาดใหญ่ในช่วงเวลานั้น ในหมู่นักดนตรีไม่ได้มีแค่ Pisendel (พีเซนเดล) นักไวโอลินที่อยู่กับวงมาตั้งแต่ตอนเริ่มก่อตั้ง แต่ยังมีนักดนตรีที่มีชื่อเสียงในระดับสากลรวมอยู่ด้วย อาทิ Johann Joachim Quantz (โยฮันน์ โยอาคิม ควานทซ์: ในขณะนั้นทำหน้าที่เป็นนักโอโบและเปลี่ยนมาเป็นฟลุตในภายหลัง:

Semperoper ใน Dresden ซึ่งมีความแตกต่างจากโรงอุปรากรอีก ๒ โรงที่กล่าวไปในตอนต้น ถูกสร้างขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๑๖ (พ.ศ. ๒๓๕๙) อุปรากรเรื่อง "Tannhäuser" ของ Wagner (วากเนอร์) แสดงรอบปฐมทัศน์ที่นี่ หลังได้รับความเสียหายจากการโจมตีทางอากาศจึงได้มีการบูรณะขึ้นใหม่เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๘)

ภายในของ Semperoper

ค.ศ. ๑๖๗๙-๑๗๗๓ / พ.ศ. ๒๒๒๒-๒๓๑๖) และ Sylvius Leopold Weiss (ซิลวิอุส เลโอโปลด์ ไวสส์ นักลูท: ค.ศ. ๑๖๘๗-๑๗๕๐ / พ.ศ. ๒๒๓๐-๒๒๙๓) Bach ซึ่งตอนนั้นเริ่มทำงานอยู่ในเมืองชนบทอย่าง Köthen ต้องจากเมืองนี้ไปด้วยความเสียดาย

๑๕ ปีต่อมา ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๓๓ (พ.ศ. ๒๒๗๖) ได้เดินทางไป Dresden เพื่อคุยกับ August ที่ ๒ เรื่องขอเข้าร่วมเป็นนักดนตรีในวงดนตรีของราชสำนัก Bach ย้ายจาก Köthen ไปอยู่ Leipzig เมื่อปี ค.ศ. ๑๗๒๓ (พ.ศ. ๒๒๖๖) และกลายมาเป็นผู้ควบคุมดนตรีประจำเมือง แต่เขาค่อนข้างมีปัญหากับหัวหน้าสมาชิกสภา และต้องการหน้าที่การงานภายในวังเพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

Bach มีตำแหน่งเป็น “Honorary Kapellmeister” ทั้งที่ Köthen และ Weissenfels อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งนี้ของ Köthen ได้หายไปหลังการสวรรคตของเจ้าชาย Leopold แห่ง Köthen เมื่อปี ค.ศ. ๑๗๒๘ (พ.ศ. ๒๒๗๑) และตำแหน่งอื่น ๆ ก็ดูไม่เป็นประโยชน์เท่าใดนักเมื่อเทียบกับตำแหน่งใน Dresden หลังจาก Dresden ได้กลายมาเป็นเมืองในปกครองที่ใหญ่ที่สุดของ Sachsen อีกทั้งปกครองไปถึง Leipzig ด้วย Bach จึงได้เขียนจดหมายถึง Friedrich August ที่ ๒ คร่ำครวญถึง “ความไม่เป็นธรรม” และ “รายได้ที่ลดน้อยลง” พร้อมทั้งแนบบทเพลง “Kyrie (คีรีเย)” และ “Gloria (กลอรียา)” จาก “Mass ในบันไดเสียง B minor, BWV 232” ไปด้วย แต่ผู้สำเร็จราชการซึ่งเป็นคาทอลิกสามารถสัมผัสได้ถึงความเป็นลูเทอแรนในผลงานที่แนบมา

หลังจากรอจดหมายตอบกลับมาเป็นเวลานาน Bach ได้ประพันธ์ผลงานที่ทำให้ Dresden ต้องหันมาพิจารณาอีกครั้ง ในวันเกิดและพิธีล้างบาปของผู้สำเร็จราชการ มกุฎราชกุมารและเจ้าหญิง และเป็นวันที่ผู้สำเร็จราชการได้ขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์แห่งโปแลนด์ เขาได้ประพันธ์บทเพลงประกอบละครและนำออกแสดงเพื่อเป็นการสรรเสริญราชวงศ์ บทคันตาตา “Schleicht, spielende Wellen (ชไลคท์ ชปีลเอนเดอ เวลเลน: ดิ่มด่ำไปกับฟองคลื่นและเสียงกระซิบ), BWV 206” “Laßt uns sorgen, laßt uns wachen (ลัสท์ อุนส์ ซอร์เกน ลัสท์ อุนส์ วาเคน: ให้เราได้ดูแล ให้เราได้สอดส่อง), BWV 213” “Tönet, ihr Pauken! Erschallet, Trompeten! (เทอเนท เอียร์ เพาเคิน แอร์ชาลเลท ทรอมเปทเทน: เสียงกลองดังก้อง เสียงแตรกังวาน!), BWV 214” ถูกเขียนขึ้นเพื่อการนี้ ทุกเพลงเต็มไปด้วยความสุขและมีชีวิตชีวา คันตาตาชุดนี้ได้นำออกแสดงที่ Collegium Musicum (คอลเลจเจียม มูสิคุม)

“Preise dein Glücke, gesegnetes Sachsen (ไพรเซอ ไดน์ กลึกเคอ เกเซกเนเทส ซัคเซน: สรรเสริญโชคอันดีของท่าน และอวยพร Sachsen), BWV 215” เป็นบทคันตาตาเพื่อการเฉลิมฉลองขนาดใหญ่ที่ Bach ประพันธ์

ภาพวาดของ Louis Marchand (แกะสลักจากภาพวาดของ Robert โดย Ch. Dupuis / Bibliothèque nationale de France / public domain)

อนุสาวรีย์ของ Friedrich August ที่ ๒ (กษัตริย์ Augustus ที่ ๓ แห่งโปแลนด์)

ขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองการขึ้นครองราชย์ครบ ๑ ปี ของกษัตริย์ August ที่ ๓ แห่งโปแลนด์ เพื่อเป็นการสรรเสริญเกียรติยศและคุณงามความดีของพระองค์ ผลงานชิ้นนี้ได้นำออกแสดงเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ค.ศ. ๑๗๓๔ (พ.ศ. ๒๒๗๗) เมื่อครั้งที่พระองค์และครอบครัวเดินทางมา Leipzig ในการแสดง มีนักศึกษากว่า ๖๐๐ คน มาร่วมถือคบไฟเดินจากมหาวิทยาลัยจนถึงบ้าน Apel (อาเพล) ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของจัตุรัส กษัตริย์และครอบครัวยืนอยู่ริมหน้าต่างจนดนตรีบรรเลงจบ และประทับใจกับบทคันตาตาที่เริ่มต้นด้วยทรัมเป็ตกับทิมปานี จนเสียงกึกก้องไปทั้งราตรีเป็นอย่างมาก

ในที่สุด ความพยายามของ Bach ก็ได้รับผลตอบแทน ในปี ค.ศ. ๑๗๓๖ (พ.ศ. ๒๒๗๙) ๓ ปีหลังจากที่เขาส่งจดหมายร้องเรียนถึงผู้สำเร็จราชการ เขาได้รับตำแหน่งอันทรงเกียรติอย่าง “คีตกวีประจำวังผู้สำเร็จราชการแห่ง Sachsen และราชวงศ์โปแลนด์” ตำแหน่งนี้จะไม่มีรางวัลหรือสัญญาในการประพันธ์เพลง อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งนี้ก็อนุญาตให้ Bach ยังคงติดต่อทำงานกับ Leipzig ได้

ในช่วงที่ยังอยู่ที่ Leipzig นั้น Bach เดินทางมา Dresden อยู่บ่อยครั้ง ด้วยวาระที่แตกต่างกันไป บางครั้งเพื่อมาทดสอบออร์แกน บางครั้งก็มาหาเพื่อน คือ Count Keyserlingk (เคานต์ เคย์เซอร์ลิงค์) ซึ่ง Bach ได้แต่ง Goldberg Variations, BWV 988 ให้ และอีกครั้งหนึ่งคือการมาเยี่ยมชมโรงอุปรากรพร้อมกับลูกชายคนโต Wilhelm Friedemann (วิลเฮล์ม ฟรีเดอมันน์) เพื่อมาฟัง “pretty songs”

Bach เป็นเพื่อนสนิทกับ Johann Adolph Hasse (โยฮันน์ อดอล์ฟ ฮัสเซอ: ค.ศ. ๑๖๙๙-๑๗๘๓ / พ.ศ. ๒๒๔๒-๒๓๒๖) ซึ่งต่อมาได้รับตำแหน่งเป็น Kapellmeister ของ Dresden ในปี ค.ศ. ๑๗๓๔ (พ.ศ. ๒๒๗๗) Hasse มาจากตอนเหนือของเยอรมนี และได้รับการศึกษาที่เมือง Naples (เนเปิล) ภรรยาของเขา Faustina Bordoni (เฟาส์ตินาบอร์โดนี: ค.ศ. ๑๖๙๒-๑๗๘๑ / พ.ศ. ๒๒๓๕-๒๓๒๔) เป็นนักร้องอุปรากรที่มีชื่อเสียงซึ่งปลาบปลื้มในอุปรากรเรื่อง “Cleofide (คลีโอฟิเด)” ของสามีเป็นอย่างมาก การเข้ามาของสองคนนี้ทำให้ดนตรีใน Dresden พัฒนาต่อไปอย่างก้าวกระโดด

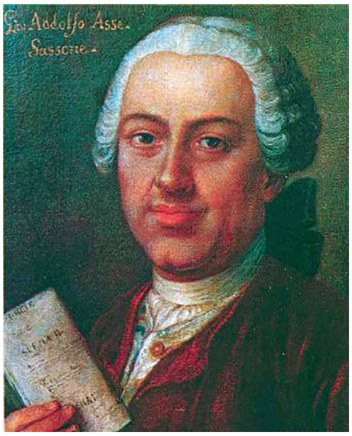

ภาพของ Johann Adolph Hasse (public domain)

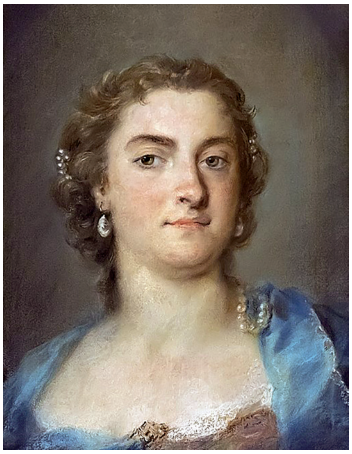

ภาพของ Faustina Bordoni (Rosalba Carriera [CC BY-SA 4.0 (https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0)])

“Mass in B minor, BWV 232” เป็นผลงานชิ้นเยี่ยมที่สุดที่ Bach รังสรรค์ให้กับ Dresden อย่างไม่ต้องสงสัย เป็นผลงานที่เต็มไปด้วยความสงบ งดงาม สละสลวย อิสระ และชัดเจน อีกทั้งแสดงออกถึงฝีมือในการเขียนเพลงร้องของเขาที่ได้รับการขัดเกลามาอย่างดี

การไปเยือน Dresden ทำให้เราได้ตระหนักว่า ไม่ว่าจะเป็นภาพวาด Sistine Madonna ของ Raphael หรือ Mass ของ Bach งานศิลป์ที่ยอดเยี่ยมจะยังคงอยู่ต่อไปอย่างไร้กาลเวลา

ภาพทั้งหมดที่ไม่ได้มีการระบุรายละเอียดไว้ ถ่ายโดย ฮิโรชิ มะซึชิม่า